

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>IV/994-3/2021</i>	
Érkezett: 2021 JÚN 29.	
Példány: <i>1</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>e db</i>	<i>du</i>

alatti lakos, mint indítványozó a korábban már csatolt meghatalmazással is igazolt jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszát ezúton a IV/994-2/2021 felhívásban foglaltaknak eleget téve egységes szerkezetben az alábbiak szerint terjeszti elő:

Indítványozó kéri, hogy a T. Alkotmánybíróság a végzések alaptörvény ellenességének megállapítása mellett – semmisítse meg Nyíregyházi Törvényszék 2020. június 10. napján kelt 2.Bpi.318/2020/6 sz. alatti és a Debreceni Ítéltábla 2020. augusztus 18. napján kelt Bpkf.I.344/2020/7. sz. alatti végzését.

TÉNYÁLLÁS:

Indítványozót a Nyírbátori Járásbíróság 2016. február 11. napján meghozott 1.B.239/2015/37. sz. alatti ítéletével társtettesként elkövetett [REDACTED] miatt 2 év 3 hónap szabadságvesztés főbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A fenti ítélettel szemben indítványozó által előterjesztett fellebbezés folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2016. november 10. napján meghozott 1.Bf.216/2016/17 jogerős ítéletével az I. fokú határozatot megváltoztatta és a szabadságvesztés büntetés mértékét 1 év időtartamra enyhítette, míg a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartalmát pedig 2 évre mérsékelte. Ezt követően indítványozó jogi képviselője útján a fenti ítéletekkel szemben perújítási kérelmet terjesztett elő.

A perújítási kérelem érdemben arra irányult, hogy indítványozó esetében a 2019. augusztus 26. napján diagnosztizált obstruktív alvási apnoe megbetegedés már a jogerős ítélet meghozatalát megelőzően is fennálló betegség volt, mely betegség pedig a büntetés elviselését megnehezíti, gyakorlatilag kizárja. Ennek eredményeképpen indítványozó érvelése az volt, hogy a 56. Bk véleményben írtak alkalmazásával az alapügyben el nem bíralt utóbb ismertté vált, de már a jogerős ítélet meghozatalát megelőzően is fennálló új tény, körülmény a büntetés kiszabása körében enyhítő hatású, mely perújítás alapját képezheti, így a perújítás megengedhetősége kérdésében javára kedvező döntés hozható. Indítványozó perújítási kérelmében megjelölt az alapügyben el nem bíralt új tény, körülményt védője általi felkérésre készített igazságügyi orvosszakértői véleménnyel, mint perújítás alapjául szolgáló bizonyíték igazolásául szolgáló bizonyítási eszközzel kívánta igazolni.

A perújítási kérelmet a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bpi.318/2020/6 sorsz. végzésével elutasította. Az

elutasító döntéssel szemben indítványozó jogi képviselője útján fellebbezést terjesztett elő, mely fellebbezés folytán eljáró Debreceni Ítéltábla az I. fokú végzését Bpkf.I.344/2020/7. sorsz. alatti végzésével helybenhagyta egyben kifejtette, hogy a perújítás elrendelésére nem adhat alapot a terhelt egészségi állapotában az ítélet jogerőre emelkedését beállott változás, hiszen amennyiben a jogosult által később felhozott bármely új körülmény perújítási eljárásokhoz vezetne, az a jogerő biztonságát veszélyeztetné. A T. Ítéltábla utalt arra is, hogy büntetéselviselési képességet nagymértékben csökkentő betegségekre vonatkozó hivatkozás perújítás alapja csak akkor lehet, ha a betegség már az ítélet jogerőre emelkedésekor is megállapítható lett volna. Az Ítéltábla kifejtette, hogy perújítási ok hiányában a rendkívüli jogorvoslat elrendelésére törvényesen nem kerülhet sor. A T. Ítéltábla utalt arra, hogy a Be. szabályai szerint a csatolt igazságügyi szakértői vélemény csak észrevételnek minősül és nem a Be. -ben rögzítetteknek megfelelő bizonyítás eszköz, így nem alkalmas a perújítás alapjául szolgáló bizonyíték megállapítására. Indítványozó a II. fokú jogerős végzést védője útján elektronikus úton 2020. 08. 24. napján vette kézhez.

INDOKOLÁS:

A támadott határozatok hátrányosak az indítványozóra, így kétséget kizáróan megállapítható, hogy az Alaptörvényben rögzített és indítványozó részére is biztosított jog sérelme a konkrét ügyben számára ténylegesen is jelentős érdeksérelemmel járt. Indítványozó álláspontja az, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott határozatok sértik a tisztességes eljáráshoz, védelemhez és jogorvoslati jog gyakorlásához való jogát, mely jog az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1), (3) és (7) bekezdésén alapul.

Indítványozó indítványát a 2011. évi CLI. törvény 27. §-ban foglaltak alapján terjeszti elő tekintettel arra, hogy álláspontja szerint jelen ügyben valamennyi törvényben rögzített feltétel megvalósult:

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Indítványozó meglátása szerint mind a jogorvoslati jog kimerítésének ténye, mind pedig az alaptörvényben biztosított és fent nevesített jogok sérelme is megállapítható oldalán, így az alkotmányjogi panasz előterjesztésének valamennyi feltétele teljesült.

Indítványozó utal arra is, hogy Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét nemcsak a bírói döntések, hanem az annak alapjául szolgáló anyagi jogi norma, vagyis a 2017. évi XC. törvény [Be. (új)] 198 §-ban és 190 §-ban rögzítettek megfogalmazása is okozhatja, ezért – az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogkörével élve ezúton is kéri, hogy amennyiben annak lehetőségei fennállnak, úgy a T. Alkotmánybíróság az Abtv. 26.

§-a szerinti, az alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytatni és a bírói döntések alaptörvénnyel való egyezőségének vizsgálata mellett az alkalmazott jogszabályhely alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálni szíveskedjen.

Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban sérült a tisztességes eljáráshoz, a védelemhez való joga, továbbá jogorvoslati jogosultságának gyakorlása is formálissá vált.

A fenti alapjogi sérelmek az eljáró bíróság általi helytelen jogalkalmazásból és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény ellenességéből ered.

Az alkotmányjogi panasz alapja:

Indítványozó alkotmányjogi panaszát arra alapítja, hogy a bíróságok eljárásuk során az ügy megítélésének alapjául szolgáló eljárásjogi rendelkezések tekintetében már nem jogértelmezési, hanem tulajdonképpen jogalkotási tevékenységet folytattak, ami pedig a bíróság törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét is jelenti. A jogértelmezés ezáltal a bíróság önkényes, szubjektív döntésének eszközévé vált, ez pedig sérti a jogbiztonság követelményét, és egyben pedig a jogalkalmazók döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárását is.

Az érintett ügyben indítványozónak a perújítási kérelem megfelelő előterjesztéséhez való joga, jogorvoslati joghoz való joga csorbult azzal, hogy abban az esetben, ha a perújítási kérelem alapja olyan az alap ügyben felhozott új tény, körülmény, melynek megítélése igazságügyi szakértői körbe tartozik és mely szakkérdés eldöntésére az eljáró bíróságnak nincs kompetenciája, **a perújítási kérelem megalapozottságához szükséges olyan bizonyítási eszközt, mely a perújítás alapjául szolgáló bizonyíték megállapítására alkalmas lenne a hatályos Be. tételes szabályai alapján nem áll módjában rendelkezésre bocsátani.**

Ennek megfelelően indítványozó már a perújítási kérelem előterjesztésekor akadályozva volt abban, hogy védelemhez való jogát teljes körűen gyakorolni tudja, hiszen a hatályos eljárási szabályok mellett, azok betartásával nem terjeszthet elő olyan bizonyítékot, mely a kérelemnek történő helyt adást megalapozhatja.

Ez az eljárásjogi helyzet nyilvánvalóan a hatékony védelemhez való jog sérelmét is jelenti, hiszen a védelemhez való jog gyakorlásának keretei is indokolatlanul szűkülnek azzal, ha szakkérdés tekintetében nincs eljárásjogi lehetőség szakértői vélemény bizonyítási eszközként történő felhasználására. Ez a helyzet egyértelműen és igazolhatóan sérti a fegyveregyenlőség elvét is.

Ezt az egyébként indítványozóra is méltánytalan és egyben alkotmányjogi aspektusból is értékelhető helyzetet a jogalkalmazó bíróságok is észlelték és ennek okán is került sor a BH.2020.99 eseti döntés meghozatalára.

Az eseti döntés magyarázata szerint az indítványozót is érintő helyzetben a terhelt által a perújítási indítványhoz csatolt magánszakértői vélemény észrevételnek minősül, ebből következően nem a Be.-ben felsoroltaknak megfelelő bizonyítási eszköz és így a tartalma sem alkalmas a perújítás alapjául szolgáló bizonyíték megállapítására, ugyanakkor a Be. 641. § (2) bekezdése felhatalmazást ad a bíróságnak perújítási nyomozás elrendelésére, ha azt az ügyészség nem rendelte el és a perújítási indítvány tartalma azt lehetővé teszi.

A fenti megoldás meglátásunk szerint nem összeegyeztethető a védelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog alapjogi kritériumaival.

A jogszabály normaszövege és az ebből eredő fenti értelmezés és jogalkalmazása súlyosan sérti a indítványozó tisztességes eljárás lefolytatásához, védelemhez és egyben a jogorvoslati jog gyakorlásához való jogát, hiszen a szakértői vélemény bizonyítási eszközként történő felhasználhatóságának kizártsága a perújításban, mint rendkívüli jogorvoslatban rejlő azon lehetőséget üresíti ki, miszerint a perújítás szolgálja az érintett jogainak, vagy jogos érdekeinek megóvását abba a helyzetben, ha a jogerős döntés olyan jogi hibában, avagy ténybeli tévedésben szenvedhet, melynek kiküszöböléséhez fűződő érdek felülmúlja a döntés jogerejének tiszteletéhez, illetve ezen keresztül a jogállam stabilitását adó jogbiztonság érvényesüléséhez kapcsolódó érdeket.

Nyilvánvaló, hogy a büntetőeljárás rendszerében az igazságügyi szakértői vélemény, még ha az magánfelkérésre került is elkészítésre egészen más megítélés alá kell, hogy essen, mint a védő, vagy a terhelt észrevétele.

Nyilvánvaló az is, hogy egy szakértői véleményben foglaltak értékelése során a bíróságnak egészen más vizsgálódást kell lefolytatnia, mint egy védői, terhelti észrevételben foglaltak mérlegelése során. Továbbá

nyilvánvaló az is, hogy egy szakértői véleményben rögzített megállapítások bíróság általi elvetése és a terhelti, védői észrevétel elvetése eljárásjogi szempontból sem feleltethető meg egymásnak.

A hivatkozott tételes eljárási normák és azok BH.2020.99 eseti döntésben rögzített és indítványozó jelen alkotmányjogi panasszal támadott ügyében is megjelenő értelmezése alkalmas arra, hogy indítványozót megfossza a jogorvoslati jog gyakorlásától a rendkívüli jogorvoslat, perújítási kérelem előterjesztése során. Egyben a jogszabály fenti értelmezése és alkalmazás sérti a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését is, hiszen indítványozó a perújítási eljárásban eszköztelenné válik, nincs olyan eljárásjogi szabály mely a bíróság mérlegelésétől függetlenül lehetőséget biztosítana arra számára, hogy a kérelmét megalapozó szakértői véleményt, bizonyítékot a bíróság rendelkezésére bocsáthassa.

Nem speciális az a helyzet, mikor a terhelt perújítási kérelmét olyan új az alapügyben el nem bírált tényre, körülményre alapítja, mely tény, körülmény szakértői módszerrel, szakértői vélemény útján bizonyítható. A Be. jelenlegi rendszerében nincs arra tételes eljárási szabály, hogy ilyen helyzetben a terhelt milyen módon és eljárási szabályok betartása, igénybevétele mellett terjesztheti elő perújítási kérelmét úgy, hogy az általa perdöntőnek tekintett új tény - mely vitán felül szakkérdés - a Be. rendszere szerint is elfogadható bizonyítási eszköz – szakértői vélemény – benyújtásával válhasson a perújítás alapjául szolgáló bizonyítékká.

A fentiek szerint erre akkor sem kerülhet sor, ha az újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy önmagában új tény megállapítását eredményezze, továbbá az újnak tekintendő bizonyíték az új tény megállapítására való alkalmassága folytán perdöntő jellegű, azaz azt is valószínűsíti, hogy a jogerős ügydöntő határozatot lényegesen meg kell változtatni, és a terhelttel szemben lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni.

Az eljárási szabályok fentiek szerinti értelmezése és alkalmazása a szakkérdés körébe tartozó új tényre alapított perújítás esetén az indítványt előterjesztő, jelen esetben indítványozó alaptörvényben rögzített jogait a védelemhez való jogot, a tisztességes eljáráshoz való jogot és jogorvoslathoz való jogot is sérti és korlátozza.

Az eljáró bíróságok által alaptörvény ellenesen alkalmazott eljárásjogi rendelkezések:

2017. évi XC. törvény [Be. (új)]

190. § (1) A terhelt és a védő szakértő kirendelését indítványozhatja, az indítványban megjelölheti a szakértő személyét. Az indítványról a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság határoz.

(2) A terhelt és a védő szakértőnek magánszakértői vélemény elkészítésére adhat megbízást, ha

a) a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványukat elutasította, vagy

b) az ügyészség vagy a nyomozó hatóság nem az indítványukban megjelölt szakértő kirendeléséről határozott.

(3) Ha a terhelt vagy a védő indítványa olyan tény szakértő általi megállapítására vagy megítélésére irányul, amelyet az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által kirendelt szakértő által készített korábbi szakvélemény már vizsgált, magánszakértői vélemény elkészítésére akkor adható megbízás, ha a terheltnek vagy a védőnek a 197. § (1)-(2) bekezdés szerinti eljárásra vonatkozó indítványát elutasították. Ha a korábbi szakvéleményt a terhelt vagy a védő indítványában megnevezett szakértő készítette, magánszakértői vélemény elkészítésére megbízás nem adható.

198. § (1) Az előterjesztett, illetve előadott magánszakértői vélemény akkor minősül szakvéleménynek, ha a terhelt, illetve a védő a 190. § (2)-(4) bekezdésének megfelelően járt el. Egyéb esetben a magánszakértői vélemény a terhelt, illetve a védő észrevételének minősül, a szakértő pedig a szakkérdésre vonatkozóan tanúként nem hallgatható ki.

637. § (1) A bíróság jogerős ügydöntő határozatával befejezett büntetőeljárás esetén perújításnak van helye, ha

a) az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy

aa) a terheltet fel kell menteni, lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett intézkedést kell alkalmazni, illetve a büntetőeljárást meg kell szüntetni, vagy

643. § (7) A perújítás megengedhetősége körében a 637. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatban azt kell elbírálni, hogy az indítványozó által a perújítás alapjául felhozottak valóságuk bizonyítása esetében alkalmasak lehetnek-e arra, hogy a bíróság a 637. § (1) bekezdés a) pont aa) vagy ab) alpontjának megfelelő határozatot hozzon.

(8) Ha a perújítás megengedhetőségében való döntéshez bizonyítási eszköz felkutatása szükséges, a bíróság perújítási nyomozást rendel el.

Az az eljárásjogi lehetőség, hogy a bíróság a szakkérdés eljáráson belüli tényleges – szakértői bizonyítás felvételével történő- vizsgálata nélkül jogosult a benyújtott magánszakértői véleményt észrevételként figyelembe venni indítványozó, terhelt alkotmányos alapjogát sértő lehetőséget biztosít a szakkérdés körébe tartozó tények bíróság általi mérlegelésére, értékelésére és megfosztja a perújítási kérelem előterjesztőjét annak az elvi lehetőségétől is, hogy az általa felhozott szakkérdésnek minősülő tényt a Be. szabályainak megfelelő bizonyítási eszköz igénybevételével tudja alátámasztani és ezzel pedig igazolni a perújítás alapjául szolgáló bizonyíték meglétét.

Nem kíván erre indítványozó alkotmányjogi aspektusból hivatkozni, de megjegyzi, hogy a perújítási kérelemhez csatolt szakértői vélemény értékelése körében az egyes bíróságok eltérő gyakorlatot folytatnak.

Indítványozó előtt is ismert, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése alapján a Kúria feladata a bíróságok jogalkalmazásának egységének a biztosítása, azonban ez az egységesítési folyamat nem terjedhet túl a jogszabály alkalmazásán olyan módon, hogy az már az eljáró bíróság részéről jogalkotást eredményez.

A Debreceni Ítéltábla területén a jelen alkotmányjogi panasszal érintett esetben egyébiránt az az indítványozó által ismert gyakorlat, hogy az előterjesztett magánszakértőt adó szakértőt az eljáró bíróság kirendelve szakértői vélemény adására kéri fel és így emeli be az eljárási szabályoknak megfelelő szintre a szakértői véleményt és így teszi azt a hatályos Be. szabályainak megfelelő bizonyítási eszközzé.

Azonban, mint jelen esetben is látható a Bíróság ezen eljárása eshetőleges és a magánszakértői vélemény előterjesztőjére nézve lehet hátrányos is, hiszen a szakértői kirendelése nem következik a jogszabályból, nincs erre vonatkozó garanciális szabály, az kizárólag az eljáró bíróság mérlegelési körébe tartozó olyan kérdés, melynek mellőzését még indokolni sem köteles.

Ezzel együtt azonban csak arra kíván indítványozó rámutatni, a jelen ügyben eljáró bíróságok az eddig ismert gyakorlattal szemben jutottak arra az álláspontra, hogy a szakértői vélemény rendelkezésre állása ellenére sem döntöttek a perújítás elrendeléséről és teremtték meg annak a lehetőségét, hogy a perújítás során szakértő bevonásával kerüljön sor a kérelemben rögzített új tény szakértői vizsgálat útján történő igazolására avagy cáfolatára ezzel pedig indítványozó jogorvoslathoz való jogát indokolatlanul korlátozták.

Indítványozó utal arra is, hogy Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét nemcsak a bírói döntések, hanem a fentiek szerint az annak alapjául szolgáló jogi norma, vagyis a Be. idézett rendelkezéseinek tartalma is okozhatja, ezért – az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogkörével élve ezúton is kéri, hogy amennyiben annak lehetőségei fennállnak, úgy a T. Alkotmánybíróság az Abtv. 26. §-a szerinti, az alkalmazott jogszabályhelyek Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytatni és a bírói döntés alaptörvénnyel való egyezőségének vizsgálata mellett az alkalmazott jogszabályhely alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálni szíveskedjen.

Összegzés:

Alkotmányos alapjog sérül azzal, hogy a szakkérdésre alapított perújítási indítvány esetén indítványozó a jelenlegi eljárási szabályok és jogalkalmazói jogértelmezés szerint nem tud olyan a Be. szerinti bizonyítási eszközt felajánlani, mely alkalmas lehet a perújítás alapjául szolgáló bizonyíték megállapítására.

A T. Alkotmánybíróság hatáskörét indítványozó Magyarország Alaptörvényének 24. cikk (2) bekezdés d.) pontjára és (3) bekezdés b.) pontjára alapítja, ennek megfelelően rendelkezik a T. Alkotmánybíróság jelen kérelem elbírálására és az abban foglaltak szerinti sérelmezett bírói döntés kérelem szerinti megsemmisítésére hatáskörrel.

Mint ahogy arra már utalt indítványozó a Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.344/2020/7 sz. alatti végzését 2020. 08. 24. napján postai úton vette kézhez, így az indítvány előterjesztésére nyitva álló határidő 2020. október 26. napján járt volna, le de indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. október 19. napján előterjesztette.

Indítványozó nevének és adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

A 2020. október 19. napján előterjesztett alkotmányjogi panasz mellékletét képező okiratok:

- ügyvédi meghatalmazás
- Nyíregyházi Törvényszék 2.Bpi.318/2020/6 sorsz. végzése
- Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.344/2020/7. sz. alatti végzése

Nyíregyháza, 2021. június 22.

[Redacted signature]

indítványozó
képviselőként:

Dr. Szabó József
ügyvéd

[Redacted signature]